

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep
Oslo

Deres ref: 17/226

Vår ref: 207.19/NSS

Dato: 29. september 2017

Høring om endringer i arbeidsmiljøloven

Vi viser til brev datert 29. juni i år hvor departementet ber om synspunkter på forslag til endringer i arbeidsmiljøloven om fast ansettelse, midlertidig ansettelse og innleie fra bemanningsforetak. Saken er forelagt våre medlemsorganisasjoner og behandlet i Akademikernes styre.

Akademikerne mener det er viktig at det tas grep for å hindre den utbredte bruken av «null-timers» kontrakter i bemanningsbransjen og utstrakt bruk av innleie i en del bransjer. Tilbakemeldingene vi får fra våre medlemsgrupper tyder på at akademikere i økende grad er sysselsatt gjennom bemanningsbyråer. Dette omfatter utleie både til offentlig og privat virksomhet.

Akademikernes synspunkter på departementets forslag kan i hovedsak oppsummeres slik:

- Akademikerne støtter en lovendring som tydeliggjør at en fast ansettelse krever forutsigbarhet for arbeidsomfang og inntekt. Vi mener en slik tydeliggjøring bør presiseres noe mer enn det departementet foreslår.
- Akademikerne støtter ikke en utvidet adgang til midlertidig ansettelse for bemanningsforetakene.

- Akademikerne støtter en målrettet begrensning av innleid arbeidskraft i bransjer der omfanget ligger vesentlig over landsgjennomsnittet.

Definisjon av fast ansettelse

Departementet foreslår en formulering i lovteksten om forutsigbarhet som forutsetning for fast ansettelse. Departementet legger til grunn at forslaget reflekterer gjeldende rett og samtidig gir en praktisk avgrensning av hva som ikke er en fast ansettelse. Akademikerne støtter denne intensjonen, men vi oppfatter ikke at departementets forslag til lovtekst tilstrekkelig klargjør rettstilstanden.

Forslaget sier ikke noe konkret om hvilket omfang eller hvordan forutsigbarheten skal komme til uttrykk. Hovedutfordringen for rettsanvendelsen vil være; hva innebærer et «reelt stillingsomfang»? Vi ser at det å tallfeste en minsteterskel ikke er hensiktsmessig, da dette kan tilrettelegge for omgåelse og for andre uønskede konsekvenser. En tallfestet minstestandard vil også hindre ønsket fleksibilitet og gi stivbent praktisering av regelverket. Vår konklusjon er at en ny lovtekst må ha en formulering som tydeligere, men uten tallfesting, presiserer kravene til hva fast arbeid innebærer.

Forslag om ny hjemmel for adgang til midlertidig ansettelse i bemanningsforetak

Departementet foreslår at bemanningsforetak skal få adgang i en egen hjemmel til å ansette midlertidig der de skal leie ut arbeidstakere for å fylle reelle vikariater. Det argumenteres for at en slik adgang til å inngå enkeltstående avtaler om midlertidig ansettelse vil erstatte ordninger med fast ansettelse uten garantilønn.

Akademikerne vektlegger at fast ansettelse er og skal være hovedregelen i norsk arbeidsliv. Dette må også gjelde for ansatte i bemanningsbransjen. Forslaget innebærer en utvidelse av adgang til midlertidig ansettelse. Vi frykter at dette vil gi en økt andel midlertidige og kan også øke innleieandelen i norsk arbeidsliv. Akademikerne går derfor imot en utvidet adgang til midlertidig ansettelse i bemanningsforetak.

Departementet ber også om høringsinstansenes syn på rett til fast ansettelse og fortrinnsrett for midlertidig ansatte vikarer i bemanningsforetakene. Akademikerne er av den oppfatning at dersom man innfører en slik hjemmel, må denne gruppen ha den samme

rett til fast ansettelse og fortrinnsrett som gjelder for øvrige midlertidig ansatte som fyller vikariater.

Kvotebegrensning antall innleide

Den markante veksten i bygg- og anleggsbransjen når det gjelder utleie fra bemanningsforetak gir grunn til bekymring. Utviklingen utfordrer de prinsipper dagens regler bygger på og svekker den enkelte arbeidstakers mulighet for forutsigbare lønns- og arbeidsvilkår. Det svekker også næringen med konsekvenser for organisasjonsgrad, svekket partssamarbeid, negative arbeidsmiljøkonsekvenser og redusert sikkerhet. Det er viktig å gjøre noe for å begrense denne utviklingen. Departementet foreslår å innføre en kvotebegrensning. Dette innebærer at det settes et tak på hvor stor andel innleide som er tillatt i en virksomhet. Vi støtter denne tankegangen, og er enige i at kvotebegrensning er et bedre og riktigere alternativ enn å innføre totalforbud mot innleie i enkelte bransjer, slik vi kjenner det fra for eksempel Tyskland.

Vi mener det kan være hensiktsmessig å fastsette en kvotebestemmelse i forskrift. Den nærmere utforming av målretting og nivå må utformes i tett dialog mellom partene i næringen og myndighetene. Det er i dag bygg – og anleggsnæringen som skille seg ut ved en særlig høy andel innleide, men vi kan ikke utelukke at en slik kvotebegrensning også kan bli aktuelt i andre bransjer.

Med vennlig hilsen

Akademikerne

Nina Sverdrup Svendsen

utredningssjef

